

T.C

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

Esas No : 1992/1

Karar No : 1992/3

ÖZET: Mahkeme kararıyla, müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulan belediyeye karşı, borcun tamamını ödeyen Denizcilik Bankası T.A.O. nın, halefiyet yoluyla açtığı rücuen tazminat davasının adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Türkiye Denizcilik İşletmesi Genel Müdürlüğü

Karşı taraf: İstanbul Belediye Başkanlığı

O L A Y : Muhtelif şirketler tarafından ithal edilen yanıcı ve patlayıcı maddelerin davacı işletme tarafından İstanbul limanındaki tahmil ve tahliyesi sırasında çıkan yangının belediyeye ait depoya da sırayet etmesi sonucu depoda bulunan ve Feza Ticarete ait 153.910.52 lira değerlerindeki malların da yanarak ziyan olduğu ileri sürülerek Feza Ticaret tarafından antrepo işleten sıfatıyla ve ardiye akdine dayanarak İstanbul Belediyesi ile İstanbul limanında tahmil, tahliye ve depeloma tekeline sahip olan Denizcilik Bankası T.A.O na karşı açılan davada; İstanbul 1. Ticaret Mahkemesi, 16.10.1981 gün ve E.1976/1383, K.1981/2501 sayıyla; tespit edilen zararın % 10 ticari faizi ile birlikte her iki davalı kurumdandan müştereken ve müteselsilen tazminine karar vermiş ve karar Yargıtay onayından geçerek kesinleşmiştir.

Sözü edilen ilam İstanbul 6. İcra Memurluğunun 1982/255 sayılı dosyası ile icraya konularak toplam 306.315.25 liranın tamamı Denizcilik Bankası T.A.O. dan tahsil edilmiştir.

Denizcilik Bankası T.A.O. 7.12.1982 gününde, adli yargı yerinde açtığı davada ödedikleri 306,315.25 liranın yarısı olan 153.910.52 liranın müştereken ve müteselsilen sorumlu bulunan davalı belediyeden tahsiline karar verilmesini istemiştir.

İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesi ; 15.5.1985 gününde, E. 1983/465, K. 1985/225 sayıyla; davada sözü edilen yargının, yanıcı ve patlayıcı maddelerin belediye depolarına taşınması sırasında meydana geldiği, belediyenin bu tür **depoları** yapmasının kamu göreviyle ilgili bulunduğu ve davaya bakma görevinin idari yargıya ait olduğu gerekçesiyle ve Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 30.4.1984 gün ve 3478 - 4270 sayılı kararlarının da bu hususu teyid etmekte olduğunu, belirterek görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Aynı istekle 28.1.1987 tarihinde idare mahkemesinde açılan davada İstanbul 1. İdare Mahkemesi 1.12.1989 gün ve E.1986/261, K.1989/1139 sayılı kararında: Yangında zarar gören Feza Ticaret tarafından Denizcilik Bankası T.A.O ve Belediye aleyhine açılan davada tarafların sorumluluğu saptanarak

söz konusu zararın davalı ve davacıdan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği ve bu karar Yargıtay onayından geçerek kesinleştiği ve bu alacağın davacıdan tahsil edilmiş olduğu belirtilerek alacağın belediyeden rücu tahsili istemiyle açılan davanın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş, temyiz edilen karar İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 21.10.1991 gün ve E. 1990/4524, K.1991/3786 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

Dosya, davacı vekilinin 2.12.1991 günlü dilekçesi üzerinde 1. İdare Mahkemesi Başkanlığının 23.12.1991 gün ve E.1986/261, K.1989/1139 sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Böylece, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanununun 13. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Mustafa Şahin'in Başkanlığında, Şükrü Kaya Erol, Dr. Ekrem Serim, Feridun Taşkın, Ahmet Çolakoğlu, Osman Şimşek ve İlhami Uğuryılmaz'ın katılmaları ile yaptığı 17.2.1992 günlü toplantıda, Raportör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan ; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ve Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in özel hukuk ilişkisinden kaynaklanan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği yolundaki yazılı düşünceleri doğrultusunda sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

İstanbul 1. Ticaret Mahkemesince 16.10.1981 gün ve E. 1976/1383 K. 1981/2501 sayılı ile, rücu davasına muhatap olan belediyenin söz konusu zarardan dolayı müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğuna karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Ortada sorumluluk açısından kesin hüküm niteliğinde bir yargı kararı vardır. Bu yargı kararı Uyuşmazlığı halletmiş olup, bu karara herkesçe uyulması zorunludur. Esasen bu yargı kararı uygulanmak suretiyle icra dairesince zarar ziyanın tamamı müşterek ve müteselsil borçlulardan biri olan Denizcilik İşletmesinden (davacıdan) tahsil edilmiştir. Bu durumda Denizcilik İşletmesi Genel Müdürlüğünün (davacının) ancak Borçlar Kanunu uyarınca bir rücu davası açma hakkı vardır. Davacıda bu nedenle aynı nitelikte bir dava açmak zorunda kalmıştır. Borçlar Kanununa göre hissesinden fazla tediye de bulunanın, diğerine rücu hakkı bulunmaktadır. Bu itibarla bu konuda davacı tarafından belediye aleyhine onun idari sorumluluğu öne sürülmek suretiyle bir idari dava olanağı kalmamıştır. Ayrıca olayda belediyenin idari davaya konu olabilecek bir işleminin bulunmadığı da açıktır. Ortada bir "idari eylem" de yoktur. Davacı ile belediye arasında bir idari sözleşmenin ihlali de söz konusu değildir.

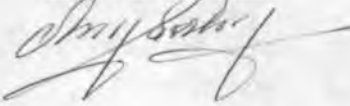
dir. İdari nitelikteki bir tam yargı davası açılmasına olanak sağlayacak koşullar gerçekleşmemiştir. Tam yargı davası açılması için zorunlu olan "bir uyumsuzluk yaratılmış bulunması" koşulu da olayda bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle belediyenin borcu bir kamu hizmetine ilişkin de olsa bu borç ona dava yönünden bir kamu alacağı niteliği kazandırmaz. Zira müşterek ve müteselsilen borçlu Denizcilik Bankası da bir kamu kurumu ve görevi kamu hizmeti olduğu halde borcu icra yoluyla takip ve tahsil edilmiştir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 1. maddesinde bu Kanunun Devlete, Vilayete Hususi idarelerine ve belediyelere ait akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışındaki alacakların tahsili için uygulanacağı öngörüldüğünden Denizcilik Bankasının yargı kararına dayanan rücu tazminat alacağının da haksız iktisaptan doğan bir alacak niteliğinde bulunması nedeniyle davanın Borçlar Kanununu hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle davanın adli yargı yerinde görülmesine, İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.5.1985 günlü, E.1983/465, K.1985/225 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 17.2.1992 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Mustafa Şahin

Üye

Şükrü Kaya Erol

Üye

Dr. Ekrem Serim

Bu kararın Resmî gazete'de yayını uygundur.

Başkan

Üye

Feridun Taşkın

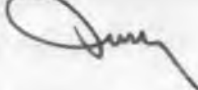
Üye

Ahmet Çolakoğlu

Üye

Osman Şimşek

Üye

İlhami Uğuryılmaz

